

## AKIKRE BÜSZKÉK VAGYUNK



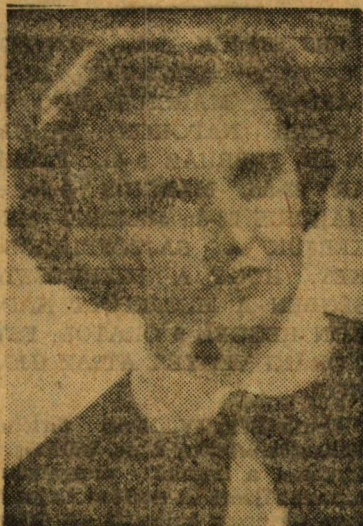
LÁSZLÓ FERENC

II. éves orvostanhallgató. Az első félévben szorgalmasan és lelkiismeretesen végezte tanulmányi és társadalmi munkáját. Évfolyamtársai szeretik szerény, példamutató magatartásáért. A jelen félévi vizsgákon — a legelső csoportban vizsgázott — biokémiából kiváló eredményt ért el, feleletéért professzori dícséretben részesült.



KISS ANIKÓ

Kiss Anikó III. éves magyar szakos bölcsészhallgató. Eddig minden vizsgáját kitűnő eredménnyel tette le. Különösen a nyelvtudományok problémái érdeklik. A nyelvészeti vizsgákra való felkészülésben sok önzetlen segítséget nyújtott a hallgatóknak. Az egész évfolyam felkészülését segítették azok a megbízások, amelyeket Kiss Anikó elvtársnő szervezett és vezetett.



KOCSAI REBEKA

a Főiskola I. évfolyamának magyar szakos hallgatója a Szegedi Szakértésigiről került a Főiskolára. Kitűnő tanulmányi eredményét eddigi vizsgáin megtartotta, példamutató szorgalommal készül vizsgáira. Társait munkájában segíti és a Főiskola hallgatóinak minden megmozdulásában tevékenyen részt vesz.

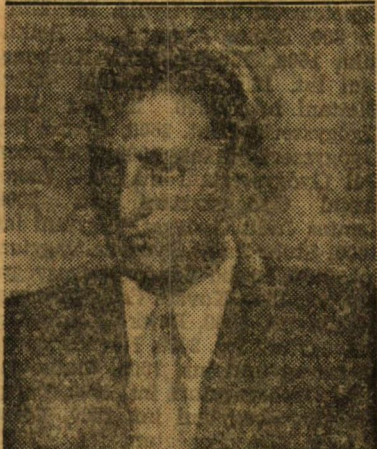
## Két aspiránsról



GÁL DEZSŐ MÁSODÉVES ASPIRÁNS, a Szervetlen Kémiai Intézetben Szabó Zoltán professzor vezetésével dolgozik. Témája fizikai kémiai tárgyú, a szénhidrogének oxidációjának mechanizmusával foglalkozik. A szénhidrogének oxidációjának kutatása a robbanómotorok működésének szempontjából nem kis jelentőséggel bír. Gál Dezső most tette le jeles eredménnyel második szakmai vizsgáját, ez volt Szegeden az első aspiráns vizsga. Aspiránsi munkáján

kívül jelenleg éppen egy szovjet tudományos mű fordításának szerkesztésével foglalkozik. Gál elvtárs a Szervetlen Kémiai Intézetben munkájához a segítséget megkapja, legutóbb sok különleges és drága üvegholmit a Német Demokratikus Köztársaságból hozott számára az intézet. Gál Dezső aspiráns munkájából mind elméleti, mind gyakorlati síkon szép eredmények várhatók.

VARRÓ VINCE MÁSODÉVES KLINIKAI ASPIRÁNS, belgyógyász szakorvos. Az I. sz. Belklinikán dolgozik. Hetényi Géza professzor vezetésével. A klinikai aspirantúra azt jelenti, hogy az aspiráns miután klinikai tárgyból a szakorvosi képesítést elnyerte, tárgykörének egy szűkebb területével: egy betegséggel, avagy betegséggel foglalkozik. A kutatómunka tehát a betegégytől indul ki; a klinikai aspiránsnak önálló osztálya van, ahol a témájának megfelelő betegeket gyógyítja. Varró Vince a gyomor-bélrendszer betegségeivel foglalkozik, vezetője Hetényi professzor maga is neves szakteknitely ezen a területen, így Varró elvtárs munkáját közvetlenül irányítja. A gyomor-bélrendszer betegségei közül például



dául a fekélybetegség elterjedtségét mutatja az a körülmény, hogy például az Amerikai Egyesült Államokban a lakosság 10 százalékának volt élete folyamán fekélybetegsége. Az emésztőrendszer betegségei ha nem is okoznak mindig manifeszt tüneteket, a beteg közérzetét rontják, életkedvét, munkaképességét csökkentik. Varró Vince kandidátusi disszertációjában a gyomorsavhiány kórokozójának jelölésével fog foglalkozni.

## LEVELEZŐINK IRJÁK

### A TERMELŐSZÖVETKEZETI TAGSÁG A FELEMELKEDES UTJÁT JELENTI

Kormányprogramunk ódal tűzte a termelőszövetkezetek további erősítését. Már a kormányprogram megjelenése előtt a dolgozó parasztok széles rétegei ismerkedtek meg a szövetkezeti gazdálkodás előnyeivel, a kormányprogram célkitűzéseinek valóra váltásával még nagyobb mértékben várható a termelőszövetkezeti mozgalmunk fellendülése.

A termelőszövetkezeti gazdálkodás előnye beszédesen mutatkozhat meg abban a pénzbeli és termékjuttatásban, melyben az én öcsém is: Csizsár János, a Kiss Imre tisztes tagja részesült.

Míg a múltban, a fennál-kapitalista Magyarországon öcsém egy volt a 3 milliós koldus közül, évi 300 pengőért dolgozott „látástól-vakulásig”. — ma termelőszövetkezeti részesedéséből maga és családja számára nemcsak jó megélhetést biztosíthat, hanem maradandó beruházásokra is gondolhat.

Elámultam, amikor öcsém felsorolta előttem, mit kapott az év végi elszámolás alkalmával. Csak a főbb tételket említem meg: 30 mázsa gabonát, 6 mázsa burgonyát, 3 mázsa almát, 85 liter bort, 10 liter pálinkát, 15 kilogramm cukrot, ezenkívül: szénából, szalmából, tőkből és repából jelentős mennyiségű, s végül 6500 forintot.

Vajjon, álmódhatott-e a múltban egy zsellérember ilyen jövedelemről? Nem, még a földdel rendelkező kis- és középparasztnak sem! — S arról még szó sem esett: a szociális és kulturális juttatások egész sora emeli ma a jól dolgozó termelőszövetkezeti tagok életszínvonalát.

Öcsémmel beszélgettünk, s én mindjárt arra gondoltam, hogy megírom a fentieket. Öcsém, amikor felvettem elgondolásomat azt válaszolta: „Mért akarsz erről írni az újságban, hiszen hiszen ebben semmi rendkívüli, mindenki ennyit kapott, aki jól dolgozott”. — En azonban mégis megírtam levelem, hadd lássák dolgozó társaim, — s azok is, akik ma talán még kételkednek a termelőszövetkezeti gazdálkodás sikerében — hogy a termelőszövetkezet a gazdagodás útja.

Csizsár Mihály  
jogi kari levelező

### KORMÁNYUNK GONDOSKODIK RÖLUNK

Népköztársaságunk hathatósan támogatja szocialista iparunkat és mezőgazdaságunkat gépekkel és egyéb termelőszervezőkkel.

## Avicenna, az orvosok fejedelme

Iria: Jáki Gyula dr. egyetemi tanár

I. RESZ.  
A Béke-Világban 1951. évi őszi ülésszaka határozatot hozott a nemzetközi kultúrkapcsolatok elmélyítésére és felhívta a különböző országokat: ünnepeljék meg a nagy művelődéstörténeti évfordulókat. Így ünnepelik azután a békéért vállalt küzdő nemzetek a realista írásművészet fényes csillagának, *Gogol*nak, a renaissance szellemi irányítójának *Leonardo da Vinci*-nek, a francia romantika haladói eszméitől átítatott, új formákat teremtő nagy harcosának, *Victor Hugo*-nak emlékét és 1952-ben *Avicenna* születésének ezeréves évfordulóját.

*Avicenna* az arab orvostudomány legkiválóbb képviselője és az arab orvostudomány a művelődéstörténet egyik legjelentősebb fejezete.

A római birodalom széthullása, a bizánci orvostudomány megmerevedése után az Islam világában indult fejlődésnek az orvostudomány és olyan fokot ért el, amely az egész középkorban utóérhetetlen maradt. A kalifák birodalmának hihetetlen gyorsan emelkedő, búján növekvő kultúrájához kötődően a görög gondolatok magvaiból gazdag termés nőtt és bőséges aratás lett. A görög és a keresztény elemekből olvadt össze az arab tudomány, amelynek azonban nemcsak alapozása, de a felépítése sem volt kizárólagosan arab, mert megalkotásában a hatalmas — a Himalájától a Pireneusokig, a Fekete-tengertől az Adeni öbölig terjedő — Islam világbirodalom különböző nemzetel vetek részt. Ezek tudósai a próféta nyelvén, arabul írták munkáikat, mert az arab nyelv olyan szerepet játszott a kultúra kialakulása során, mint a középkori Nyugaton a latin. Nyelvében és szellemében volt egységes ez a gazdag és sokoldalú irodalom. A matematikán, csillagszaton, földrajzon, mechanikán, optikán, kémián, botanikán, minéralogián kívül az orvostudományban is elődeiket új és igen értékes kutatási eredményekkel szárnyalták túl és rendkívül gazdag, sok-

oldalú irodalmat hagytak hátra, melynek legértékesebbjei a X—XIII. századból származnak. Az arab orvostudomány nemcsak megmentette és átvette az ókor eredményeit azzal, hogy a legkiválóbb arab fordítók tolmácsolták a görög orvostudomány munkáit, hanem itt is, mint a tudomány legtöbb területén, tényleges előrehaladást ért el. És ezt nemcsak a distinctiók, classificiók pontos és gondos keresésének köszönheti, hanem legelsősorban dialektikus munkamódszerének. Az arab tudósok megszabadulva az örökség homokcsákjaitól magát a természetet figyeltek. *Rhazes*, a nagy arab orvos emelkedik ki elsőnek a középkori orvosok közül kiváló klinikai megfigyelőképességével és azzal, hogy a betegség megfigyelését, a tanításban leírását többre értékeli, mint a theoretikus spekulációkat. Így az ő orvosi tudása már nem volt könyvbölcsesség. Az ókori anyag assimilatioját, rendszerezését, s a tapasztalati anyag systematizálásában azonban *Avicenna* fejezte be. Monumentális alakja kiemelkedik az arab renaissanceban, a X. század elején és minden elődjét, még magát *Galenost* is elhomályosítja, s egy félévezreden át a legnagyobb hatású az orvostudományra. Neve évszázadok múlva is még nemes csengésű és honfitársai, a tadzsik nép immár szabad fiai még ma is zarándokolnak sírjához. *Sztálin*abában orvostudományi kutatóintézet, *Bokharában*, szülőföldje szomszédságában az állami könyvtár viseli nevét.

Abu Ali el Hossen be Abdallah Ibn Sina, akit keleten röviden *Ibn Sina*, Nyugaton a toledói fordító iskolában elferdített *Avicenna* néven ismernek, a nagy perzsa költő Firdauszi és a mi István királyunk kortárs volt. A mi időszámításunk szerint 980. augusztus 18-án, a mohamedán időszámítás szerint 370-

ben, vagyis a rövidebb holdhónappal számoló mohamedán időszámítás szerint ezer év előtt született Afszenában. Már egészen kis gyermek korában azonban Bokharába került, amely a mai Szovjet-Üzbekisztán és Szovjet-Tadzsikisztán területén alakult félig független birodalom fővárosa volt és ahol apja előkelő hivatali tisztet töltött be. Itt a perzsa-arab kultúra fővárosában igen gondos nevelésben részesült. Különleges, rendkívüli tehetséget már egészen fiatalon elárult. 10 éves korában kivülről tudta a Korán mind a 114 versét és azok a tanítók, akik a grammatikára, jogtudományra, matematikára, fizikára, filozófiára tanították, alig tudtak eleget tenni az ő tudására szemmeltek. Idegen segítség nélkül is, fáradságtalanul olvasva, a lényegét megfelfedező, éles ítélőképességgel, esodálatos szorgalommal ügykezett behatolni a tudomány mélységeibe és szinte páratlan emlékezőképességével megőrizni az olvasottakat. Az orvostudományba annak egyik jeles művelője vezette be, de igen gazdag tapasztalatokat szerzett a betegek észlelésével is. Orvosi tudásának híre hamarosan olyan nagy lett, hogy 17 éves korában a nagy beteg Nuh ben Manszur emirhez hívták tanácskozásra. A kúra, amelyet ajánlott, meggyógyította az emirt és ez hálából engedélyt adott neki a fejedelmi könyvtár korlátlan használatára. *Avicenna* alapján ki is használta az engedélyt, majdnem állandóan a könyvtárban tartózkodott és ez igen nagy mértékben segítette elő további tanulmányait. A sok szóból álló, szakok szerint rendezett, igen gazdag könyvtárban olyan munkákat talált, amelyeknek legelőbb még a címét sem ismerték és amelyeket megelőzően ő sem látott és aztán nem találta meg ismét. Sokat tanult ezekből. Ez az értékes

könyvtár nemsokára a lángok martalékává lett. Irigyei, ellenségei meg is vádolták akkor *Avicennát*, hogy ő gyújtotta fel, mégpedig azért, hogy a könyvekkel merített tudást egyedül birtokolja és megakadályozza, hogy a tudáshoz mások is hozzájárulhassanak. 18 éves korában fejezte be tanulmányait. Azután átvette apja hivatalát. Már akkor egész sorát tette közzé nagy orvosi tanulmányainak. 21 éves korában atyja meghalt. Jelentős vagyont örökölt tőle. Ez időben a nagy mohamedán birodalom már szétesőben volt és mindenütt harcok dúltak. A Samanidák uralma alatt virágzó, magas kultúrájú területre betörtek a türk törzsek, s *Avicenna* menekülni kénytelen. Az ősi Chorezmbé költözik és ettől kezdve igen mozgalmas, változatos éveket él. Különböző, egymással állandóan harcban álló fejedelmek udvarában működött, mint államférfi, mint orvos, mint csillagász, mint tanító és író. A tudós léte abban az időben a kenyéradó fejedelem kegyétől függött. A megélhetés kényszerítette őt is fejedelmi szolgálatra. Hivatali feladatainak végzése közben is tudott időt szakítani azonban megfigyelésekre, kutatásokra, irodalmi működésre. A hamadani emir, akinek kegyét ugyancsak eredményes gyógykezelésével nyerte el, amikor a felkelők leverésére vezetett egyik hadjáratából vereséggel tért vissza, nagyvezérévé nevezte ki. A zsoldos katonaság parancsnokai vezetésével azonban fellázadt ellene, körülvevő házáat, elfogta, kincseit elrabolta és kivégzését követelte. Az emir csak nagy nehezen tudta életét megmenteni: átmenetileg, hogy a katonaságot megnyugtassa, megfosztotta nagyvezéri tisztségéről és ígéretet tett, hogy kintasiítja az országból. Házában rejtgette azonban *Avicennát*. Az emir halála után fia nem

kívánta *Avicenna* szolgálatát. Elrejtőzködve egy patikus barátja házában dolgozott és titokban felajánlotta szolgálatait az iszpaháni emirnek. A levelezés miatt felségvétség gyanújába keveredett. Több hónapot várfogságban kellett töltenie, de a fogságban is dolgozott. (Itt írta híressé vált önmagát gúnyoló négyesorosát, mely szerint a Sifa nem hozott neki gyógyulást és a Nadsat szabadulást). Sikerült neki később álruhában megszöknie és hosszú vándorlás, veszedelmek között, testvérével és két rabszolgával átvágya magát a Kara-Kum sivatag homok-tengerén, s eljut Iszpahán elővárosába, Taberánba. Ott már barátai és tisztelői várták, akik ruhát, lovat hoztak neki, s így kísérték az iszpaháni udvarba, ahol fejedelmnek kijáró tisztelettel fogadták. Ott folytathatta 14 éven keresztül nyugodtan kutató és írói működését, s itt fejezte be orvosi és filozófiai fő munkáit. Iszpahánban igen jelentős orvosi gyakorlatot folytatott, berendezett kórházban gyógyított, rendszeresen tanított, kidolgozta a betegészlelés és beteggyógyítás módszereit.

Életrajzi adatait a 34 éves koráig írt önéletrajzából ismerjük. Ezt azután egyik barátja és tanítványa folytatta. A folytatás több arab írónál megtalálható, de a későbbi szerzők adatai elég megbízhatatlanok. Egybehangzóan mondják el életrajzi adatait, hogy nem tartott mértékelt munkában, feláldozta még az éjszakai pihenést is, de nem vetette meg a földi élet gyönyöreit sem és ezek élvezetében sem ismert határt. 58. életévében túl gyorsan ragadta el a halál, amikor fejedelmét a Hamadán elleni hadjáratban kísérte. Természetének megfelelően a legerősebb szerkeletű gyógykezelte saját magát, majd amikor látta, hogy közel a vég, szétszórtta egész vagyonát a szegények között és rabszolgáit felszabadította. 1097. júniusában halt meg Hamadánban. Sírját még ma is őrzik.

(Folytatása következik)